

Curs 2024-2025	
4a SESSIÓ GRUP DE TREBALL DROGODEPENDÈNCIES	Dia: 2 desembre 2024
	Hora: 16:30
	Ubicació: Sala C. València Entresòl Espai 1

ORDRE DEL DIA

- Abordatge cànnabis a la ciutat de Barcelona respecte als Clubs Socials de Cànnabis. Situació actual dels CSC.
- Adequació de comptar amb un Observatori de clubs socials i abordatge reducció de danys.
- Sugeriments de necessitats.

PERSONES ASSISTENTS

Manuel Esteban Abia	Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès
Penélope Aguilera	Creu Roja a Barcelona
Eric Asensio	Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya
Victor Martí i Carrasco	Institut Genus SL
Elsa Naranjo	Corporativa de la Línia Verda
Laura Oliva	Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Marta Ollé	Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona
Maribel Pasarin	Agència de Salut Pública de Barcelona
Elisa Puigdoménch	Servei de prevenció de drogodependències ASPB
Josep Rovira	Associació Benestar i Desenvolupament
Rosa Suárez i Vázquez	Centre d'Estudis sobre Promoció de la Salut
Jordi Sabater Bonet	Consell Municipal de Benestar Social
Marga Pagès	Consell Municipal de Benestar Social
Olalla (en rep. de F. Blázquez)	Asociación ALEJOP
Gabriela Barbaglia	Agència de Salut Pública de Barcelona
José Ayalón Villan	Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya
Anna Obradors	Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya

S'EXCUSEN

Mireia Ambrós	Laboratorio de Reducción de Riesgos
Marta Berenguer	Projecte Home Catalunya
Jose Carbonell Viscasillas	Asociación de Pacientes Dependientes a Opiáceos
Francina Fonseca	Fund. Acadèmia de Ciències Mèdiques i Salut de Catalunya i de Balears
Antonio Gallego Cuevas	Guàrdia Urbana de Barcelona
Felisa Pérez i Antón	Federació Catalana de Drogodependències
Cristina Sánchez	Fundació ICEERS

TEMES TRACTATS

- Consens sobre la necessitat de crear espais segurs de consum i reduir els danys associats al cànnabis a Barcelona, vetllant per la salut pública (exemple de l'Associació Sagrada Maria Club).

- Situació d'incertesa legal dels clubs de cànnabis, amb manca de normativa clara que dificulta la seva operació i que diferencia entre clubs comunitaris i entitats amb pràctiques inadequades.
- Els obstacles per a la regulació com ara la sentència del Tribunal Suprem, que bloquegen la capacitat de Catalunya per regular el cànnabis.
- Preocupació per la manca de coherència i contradiccions en els missatges institucionals i l'absència de regulació clara.
- Impuls de l'autoregulació amb un codi de bones pràctiques per la Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya
- Proposta de crear un observatori per fer seguiment dels clubs i incloure'ls en els plans municipals de drogues.

RESUM EXECUTIU

La reunió es va centrar en les discussions i propostes sobre la regulació i gestió dels clubs socials de cànnabis a Barcelona. Hi ha una necessitat de crear espais segurs de consum i la reducció de danys associats al cànnabis, un tema que ha estat recurrentment debatut a la ciutat. Tot i els intents anteriors de regulació, com la proposta del Consell Municipal i la normativa impulsada per Barcelona, aquestes iniciatives van ser frustrades per una sentència del Tribunal Suprem que va bloquejar la capacitat de Catalunya per regular el cànnabis, malgrat l'ample suport parlamentari. Això ha fet que els clubs de cànnabis hagin quedat estancats en una situació d'incertesa legal, amb una manca de normativa clara que dificulta la seva operació i el seguiment de bones pràctiques. Aquesta manca també ha permès l'entrada de grups amb pràctiques menys comunitàries i més orientades al crim, per la impossibilitat actual de diferenciar clubs comunitaris i altres entitats amb pràctiques menys adequades. Urgeix un canvi legislatiu a nivell estatal i autonòmic per establir un marc clar i estable per a la regulació dels clubs, que inclogui criteris clars per a la seva operació i inspecció.

Tot i això, la Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya ha impulsat l'autoregulació mitjançant un codi de bones pràctiques, i es contempla la creació d'un observatori per fer un seguiment dels clubs de cànnabis. L'observatori no només recolliria dades, sinó que també promouria bones pràctiques i actuaria com a eina d'incidència política per avançar cap a una regulació més justa i efectiva. També es va subratllar la necessitat d'establir vincles més forts amb la xarxa assistencial per millorar la gestió dels casos problemàtics i facilitar l'accés a serveis de salut per als usuaris de cànnabis. En aquest sentit, és important incloure els clubs en els plans municipals de drogues com a eines de reducció de riscos per a la salut de les persones.

Per últim, es va insistir en la preocupació per la manca de coherència i les contradiccions en els missatges rebuts des de les institucions, així com per l'absència de regulació clara que genera inseguretat entre els usuaris.

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

En la reunió es va tractar el tema dels espais segurs de consum i la reducció de danys en relació amb el cànnabis. Es va recordar l'abordatge previ de la ciutat sobre aquesta qüestió, incloent els intents de regulació que van ser rebutjats pel Suprem. També es va mencionar la proposta fallida de crear un observatori per al seguiment dels clubs de cànnabis a Barcelona, així com la falta d'una normativa específica des de fa sis anys.

Antecedents

Durant els anys 80 i en el context de la guerra contra les drogues, una nova generació va començar a veure en el cànnabis una alternativa als consums més nocius com l'alcohol o l'heroïna. Aquest interès va coincidir amb el ressorgiment d'una contracultura new age i va donar peu a l'organització d'associacions a Barcelona, com l'exemple de l'Associació Ramon Santos d'Estudis sobre el Cànnabis, que es va centrar en el concepte d'espais autoregulats de consum i producció pròpia, aprofitant que el consum privat no està penalitzat a Espanya. Amb l'arribada dels anys 90, es va veure l'emergència dels Grow shops, botigues que faciliten material per al cultiu de cànnabis, marcant l'inici de la normalització social d'aquesta substància. Això va culminar amb la creació de la Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya cap al 2008-2010, que va elaborar la primera guia de bones pràctiques per a clubs socials de cànnabis, en resposta a la manca de regulació específica.

L'actualitat

Aquesta manca de regulació ha provocat dificultats, com la infiltració de grups criminals en el sector, destacant la necessitat d'una regulació clara. La federació, a més, ha participat activament en el pla d'addiccions del 21, proposant iniciatives per a la reducció de riscos i millorant les pràctiques dels clubs. En l'any 2020, es va realitzar un diagnòstic sobre la implementació del codi de bones pràctiques entre les 25 associacions federades per superar els límits imposats per la falta de regulació i millorar la seguretat i eficàcia en el consum de cànnabis. El diagnòstic inicial va servir per definir indicadors que ajuden a identificar bones pràctiques dins dels clubs. El primer informe va motivar la millora metodològica dels indicadors i una anàlisi més àmplia a nivell de Catalunya. L'estudi va incloure la participació de 80 clubs, amb un 40% situats a Barcelona, proporcionant una mostra representativa a nivell territorial. La majoria dels clubs analitzats tenen entre 200 i 500 membres, considerant-se de mida mitjana. Respecte a l'edat d'entrada, un 52% dels clubs estableixen els 18 anys com a mínim, mentre que un 48% opten pels 21 anys, evidenciant la falta d'una normativa clara i la necessitat d'autoregulació i bones pràctiques.

Toxicitat i substàncies

Es va destacar la importància de l'autoregulació per limitar l'accés a productes amb altes concentracions de THC i la implementació d'un etiquetatge que indiqui clarament el contingut i la toxicitat. El debat va posar de manifest dos grans desafiaments: la "Bunkerització" del CSC per dinàmica pròpia i desconfiança autoimposada dels clubs, que limita la seva connexió amb serveis externs i el territori, i la dificultat de garantir la traçabilitat i salubritat dels productes oferts als socis a causa del context de producció clandestí. Cal destacar les iniciatives que permetin una millor anàlisi i identificació dels productes, així com la comunicació eficaç de la informació relativa a les seves propietats, malgrat les dificultats derivades de la manca de

recursos i laboratoris per analitzar components més enllà del THC i CBD, incloent contaminants i metalls pesats (per exemple, el projecte pilot de la Generalitat sobre THC, CBD i terpens).

Cal, però, gestionar la venda de productes relacionats en botigues, l'alta accessibilitat d'aquests productes (inclosos els menors), especialment a través d'internet, i l'ús de productes derivats del cànnabis, especialment aquells que no estan destinats al consum per contenir cannabinoides sintètics, com el CBD i altres substàncies que poden ser afegides per millorar el sabor i que no passen controls de qualitat i poden ser perjudicials per a la salut.

L'observatori

D'aquí la necessitat d'un observatori que pugui monitoritzar la situació i promoure bones pràctiques dins del sector. L'observatori podria tenir com a objectiu principal la creació d'un cens per identificar i registrar les entitats relacionades (entre 200 a 240 entitats a la ciutat de Barcelona, així com definir una bateria d'indicadors de bones pràctiques que culminaria en la creació d'una guia o llibre blanc. Aquesta guia serviria com a referència per establir els llindars de bones pràctiques, amb l'objectiu de pressionar per aconseguir regulacions tant a nivell autonòmic com central. A més, es contemplaria proporcionar formació específica per als treballadors de clubs i serveis socials. Es va plantejar la possibilitat de desenvolupar un projecte pilot a Barcelona amb la participació de clubs i entitats dins de la Federació, per generar evidència i material propositiu que incentivi la regulació. Aquest projecte estaria vinculat a serveis públics i entitats, amb l'esperança de demostrar com hauria de funcionar la regulació en la pràctica (exemple de l'ordenança municipal de San Sebastián). L'observatori, a més, podria tenir un rol clau en la comunicació i proposició de solucions als grups polítics

El Pla de Barcelona, que inclou la creació de l'Observatori del Cànnabis, l'impuls a canvis legislatius a nivell estatal i autonòmic, i el desenvolupament d'una campanya d'inspecció i control té limitada la progressió en aquests objectius, especialment a causa del canvi de govern i altres obstacles polítics. A tall d'exemple, els resultats de la darrera campanya d'inspecció, que va implicar 220 associacions a Barcelona va certificar que 80 d'elles incomplien la normativa. D'aquestes, 30 tenen procediment de tancament temporal i hi ha 95 expedients oberts. No obstant, la prohibició municipal del consum dins dels locals, basant-se en interpretacions de la sentència del Tribunal Suprem i la suspensió d'un pla urbanístic es percep com una estratègia per limitar el consum i la promoció del cànnabis. També es va discutir sobre el marc legal i les complicacions derivades de les regulacions actuals, especialment en relació amb els clubs privats de cànnabis i les llicències d'activitat atmosfèrica. Paral·lelament, una resolució del Parlament del 2023 reconeix els clubs de cànnabis com a organitzacions de reducció de riscos i garantia de control sobre el producte

Normativa i regulació

Respecte de la problemàtica de les estratègies de defensa en contextos de producció i consum, es va mencionar el cas de Holanda, que està treballant en la regulació del sector, amb projectes pilots de producció controlada per l'Estat, tant a nivell nacional com a Amsterdam. O el projecte pilot a Berna, que adopta un enfocament de club social per al consum, amb un seguiment del benestar dels usuaris.

Les eines o polítiques que podrien ajudar a millorar la situació actual podria abordar aspectes com l'accessibilitat, la distància entre locals i altres qüestions de salut pública. En l'actualitat hi ha queixes per part del veïnatge respecte al fum de alguns locals i la pèrdua de regulació en matèria d'urbanisme i medi ambient, que anteriorment establia clares restriccions sobre la instal·lació de xemeneies i la proximitat a altres establiments. Barcelona no ha reconegut les associacions existents ni ha adaptat les llicències en consonància, i s'ha permès l'obertura de clubs privats amb una simple notificació prèvia a l'Ajuntament, sense el compliment de requisits com la instal·lació de xemeneies o portes dobles.

D'altra banda la situació de l'autoproducció de cànnabis pels clubs ha disminuït a causa de problemes legals i de seguretat, com ara entrades de la policia o robatoris. Es va explicar la transició d'un model de conreu centralitzat a múltiples petits conreus gestionats per diversos membres dels clubs com a mesura de seguretat. En paral·lel, existeix el repte de protegir legalment la producció de cànnabis per a consum propi, destacant la necessitat d'al·legar consum propi i la dificultat d'aquesta defensa sense la presència de THC en sang.

Consumidors i problemàtiques

Es va discutir sobre els protocols existents per afrontar casos de consum problemàtic dins dels clubs, destacant la col·laboració amb organitzacions especialitzades com Energy Control, tot i que són puntuals i que els clubs tendeixen a fomentar un consum social i normalitzat. En aquest sentit, hi ha també la falta de capacitat per derivar i adreçar persones amb necessitats específiques a serveis adequats, destacant-se un desconeixement general sobre com gestionar aquestes situacions. El cànnabis és la tercera substància més comuna en inicis de tractament a Barcelona, després de l'alcohol i la cocaïna. Malgrat això, es va assenyalar que no totes les persones que consumeixen cànnabis busquen tractament, i això comporta una dificultat de detectar problemes de consum entre aquest grup. O la invisibilització del consum de substàncies entre les dones i com els patrons de consum varien segons el gènere i l'edat, apuntant a una major ocultació i estigmatització del consum femení.

Finalment, cal destacar el paper de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i el seu Parc Agrari en la recerca i producció de cànnabis, tant industrial com medicinal, i es va reconèixer la distinció entre l'ús mèdic i l'ús recreatiu o social del cànnabis.

ACORDS I PROPOSTES

Se suggereix la realització d'una trobada específica amb la xarxa assistencial per facilitar la informació i el debat sobre aquest tema.

S'insisteix a propòsit de la data de l'informe de salut previst per a gener, en el marc del Grup de Treball de Salut. També es va parlar de les propostes recollides de la família, plantejant la qüestió de si votar-les durant l'any o al final d'aquest, utilitzant Google Fòrum per a la votació final.

Es va proposar dedicar una sessió a Mireia Ambrós el proper febrer per exposar el seu projecte, destacant la diversitat d'associacions i casos relacionats. A més, es va recordar la necessitat de preparar treball sobre la nova llei d'alcohol, suggerint dedicar temps a aquest tema en futures sessions.